

Začlenění předmětu do systému RVP a ŠVP

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět německý jazyk patří do vzdělávacího oboru Další cizí jazyk a žáci si ho vybírají jako jeden z volitelných předmětů. Vyučuje se v rozsahu 3 hodiny týdně (od 8. ročníku ZŠ) nebo 2 hodiny týdně (od 7. ročníku ZŠ), případně v jiných hodinových dotacích tak, jak je uvedeno v ŠVP jednotlivých škol. Výuka probíhá zpravidla ve třídách dělených v rámci ročníku. Součástí vyučování německému jazyku je nejen vyučovací hodina, ale i další akce jako projekty, soutěže, výjezdy do zahraničí, exkurze apod. Výuka je zaměřena především na zvládnutí komunikativních dovedností na úrovni A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky a poskytuje žákům jazykový základ pro dorozumění v rámci Evropy a světa, snižuje jejich jazykovou bariéru a přispívá ke zvýšení jejich mobility jak v osobním, tak i v pracovním životě. Žáci mají možnost poznat způsob života a národní tradice především v zemích, kde se mluví německy, a uvědomit si kořeny naší společné historie. S výukou úzce souvisí možnost prohloubení vědomí žáků o nutnosti vzájemné tolerance a komunikace mezi národy, což je náplní hodin německého jazyka i rozmanitých zahraničních aktivit.

Hlavní náplní výuky německému jazyku je vést žáky k jeho praktickému používání při komunikaci v ústním i písemném projevu. Přitom jsou zohledňovány individuální možnosti a schopnosti žáků. Při rozvíjení dovedností se zaměřujeme na složku **receptivní** – tj. poslech a čtení s porozuměním, **produktivní** – psaní a ústní projev a **interaktivní** – jednoduchá konverzace. Ve výuce využíváme jednoduché autentické texty, videonahrávky, audionahrávky mluveného projevu, žáci jsou aktivizováni hrami, dramatizací, rapy apod. Výuka probíhá v jazykových učebnách s možností použití interaktivní tabule, DVD a CD přehrávačů a dalších médií.

Ve výuce jsou preferovány metody týmové práce – skupinová, partnerská (při procvičování a opakování učiva, práci se slovníkem a autentickými materiály, při práci s počítačovými programy, internetem, časopisy apod.), důraz je kladen i na samostatnou práci, která zohledňuje individuální přístup. Učitel se stává řídicím a kontrolním faktorem celého výchovně vzdělávacího procesu. Frontální vyučování ustupuje do pozadí.

Při vyučování jsou realizovány i části vzdělávacích obsahů průřezových témat: např. Mediální výchova, Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Environmentální výchova, Multikulturní výchova. Jsou integrovány do jednotlivých částí učiva.

Klíčové kompetence jsou rozpracovány v 1. dílu příručky učitele na stranách 8–10.

Stručná obsahová stránka učiva pro obor Němčina jako další cizí jazyk (2. díl):

Základní komunikace v běžných každodenních situacích:

- jednoduchý popis vlastních činností během dne (co mám/nemám rád/a, koníčky, povinnosti, zábava), později i v minulosti (jednoduchý příběh, popis zážitku), interview na téma pomoc v domácnosti
- písemné sdělení údajů o sobě (profil), vyjádření problémů – co mě bolí, reakce na otázky lékaře, popis oblečení (rozhovory o módě a nakupování), vyjádření vlastního názoru, souhlasu či nesouhlasu
- popis prostředí kolem sebe (pokoj, dům), popis bydliště a cesty do školy, budovy ve městě a na venkově
- orientace podle jednoduchého plánu, hovory o počasí ve vztahu k činnostem, rozhovory na ulici – otázky na cestu a reakce na ně
- plány do budoucna – cesty o prázdninách, vyjádření přání (vysněný pokoj, dům, bydlení ve městě a na vesnici)

Návrhy využití průřezových témat

Wieder da!

- *výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech* — cizí jazyk jako prostředek komunikace a porozumění mezi národy, EU, osobnosti a důležité německé vynálezy, propojení české, německé a rakouské historie

E7 — Bei uns zu Hause

- *environmentální výchova* — ekologické bydlení
- *mediální výchova* — popis svého pokoje, domu, prezentace miniprojektu
- *osobnostní a sociální výchova* — sebepoznání a sebezpojetí, mezilidské vztahy

E8 — Kleidung und Mode... Wetter

- *osobnostní a sociální výchova* — já a moje osobnost, vyjádření názorů na oblečení, módu, školní uniformy
- *mediální výchova* — popis oblečení, vyjádření názoru, prezentace vlastních trendů, respektování odlišných názorů

E9 — Meine Woche

- *výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech* — porovnání vzdělávacího systému, známkování a organizace mimoškolních aktivit u nás a v Německu
- *mediální výchova* — vyprávění jednoduchého příběhu (pohádky)
- *osobnostní a sociální výchova* — organizace vlastního času, zdravý životní styl
- *výchova demokratického občana* — občanská společnost a škola

+Punkt 3 — Im Jugendclub

- *osobnostní a sociální výchova* — vztahy ve třídě i mimo ni, problém šikany, smysluplné trávení volného času

E10 — Wie komme ich?

- *výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech* — města, státy, cestování, památky, místa ve městě a na venkově
- *osobnostní a sociální výchova* — orientace v cizojazyčném prostředí, umět se zeptat na cestu
- *multikulturní výchova* — soužití různých národností, rozhovory s turisty z různých zemí, bydlení ve městě a na vesnici — respektování odlišných životních stylů
- *environmentální výchova* — životní prostředí ve městě a na venkově, problém dopravy v rámci životního prostředí

E11 — Gesund leben und fit sein

- *výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech* — životní styl teenenagerů v různých zemích, srovnání, tolerance odlišných názorů a zájmů
- *osobnostní a sociální výchova* — charakterové vlastnosti člověka ve vztahu k oblékání, péče o své tělo, zdravý životní styl, pomoc druhým
- *mediální výchova* — práce se statistikou

E12 — In den Ferien

- *environmentální výchova* — příroda, vztah k okolí, cestování s ekologickým podtextem
- *mediální výchova* — vyprávění zážitků, prezentace plánů, tvorba mediálního sdělení

+Punkt 4

- *multikulturní výchova* — Švýcarsko — multinárodnostní stát, 4 úřední řeči, cestování do zahraničí a komunikace v cizích jazycích
- *výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech* — EU, cestování

Jednoduchý návrh zpracování části školního vzdělávacího programu

Řadu prvků si musí každá škola zpracovat podle vlastních podmínek.
Tabulka slouží pouze jako inspirace.

ROČNÍK VIII.–IX. 2. rok výuky

kommunikace v běžných každodenních situacích — popis předmětů, činnosti, popis cesty — dotazy na cestu
jednoduchá sdělení — co mohu a umím, kde co je, telefonování, prosba, poděkování, jednoduchý vzkaz, co smím a musím
tematické okruhy — domov, bydlení, oblečení a móda, nákupy, týdenní program, organizace času, zdravý životní styl, počasí, cestování
slovní zásoba a tvoření slov — synonyma, antonyma, význam slov v kontextu, internacionalizmy
základní gramatické struktury a typy vět — věta jednoduchá, časování některých modálních, pravidelných a některých nepravidelných sloves v přítomném čase, slovesa s odlučitelnou předponou ve větě, préteritum sloves *sein* a *haben*, perfektum pravidelných a některých nepravidelných sloves, předložky se 3. a 4. pádem (*an, auf, in, über, unter, neben, zwischen, hinter, vor*), předložky se 3. pádem (*aus, bei, mit, nach, von, zu*), předložky *für* a *ohne* se 4. pádem, rozkazovací způsob, množné číslo některých podstatných jmen, osobní zájmena ve 3. a 4. pádě

RVP ZV + SERR výstupy

výslovnost — prohlubování a utvrzování správné výslovnosti, využití transferu při osvojování výslovnosti nové slovní zásoby i v obtížnějších slovech a slovních spojeních, správná výslovnost většiny německých hlásek (s ohledem na individuální možnosti)
poslech — orientace v poslechových textech, rozvíjení jazykové paměti, globální porozumění — nácvik, selektivní porozumění — nácvik
čtení — porozumění jednoduchému i delšímu textu v rámci svých možností, reprodukce s maximálně možnou správnou výslovností, sebekontrola
konverzace — jednoduchý popis, vyjádření představ, vhodné použití suprasegmentálních jevů, realizace a obměny rozhovorů a interview, porozumění grafickému znázornění a prezentace výsledků, jednoduchá orientace podle plánu a mapy, popis toho, co bolí, porozumění pokynům lékaře
souvislý projev — vyprávění jednoduchým způsobem o sobě, svém okolí i v minulém čase, uvědomělé užívání správné výslovnosti
psaní — jednoduchých textů a krátkých sdělení v rámci možností dodržování správného pravopisu
práce na internetu — vyhledávání informací, využití různých internetových adres a zdrojů

TEMATICKÉ OKRUHY

vstupní opakovací lekce — popis obrázku — osoby, činnosti, písemné sdělení o své osobě; reálie — země, kde se mluví německy, německé vynálezy
téma: Domov, bydlení — popis pokoje a domu, vyjádření přání, pomoc a činnosti doma
téma: Oblečení, móda, počasí — popis oblečení, vyjádření názoru, souhlasu, nesouhlasu, nakupování, otázky na cenu, hovory o počasí
téma: Týdenní režim — popis činností během týdne (i v minulosti), rozvrh hodin, posouzení, co máme a nemáme rádi
téma: Orientace ve městě, venkov — popis míst ve městě a na vesnici, otázky na cestu, popis cesty, orientace podle jednoduchého plánu
téma: Zdraví a nemoc — popis částí těla, vyjádření zdravotních potíží a reakce na pokyny lékaře, popis vlastního životního stylu
téma: Prázdniny a cestování — vyjádření zájmů a plánů na prázdniny, plánování cesty, sdělení zážitků z dovolené, vyprávění jednoduché události z minulosti

Výstup úrovně A1 podle SERR:

Žák rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a umí tyto výrazy a fráze používat. Umí představit sebe a ostatní a klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky umí odpovídat. Dokáže se jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně, a je ochoten mu/jí pomoci.

Tematické dělení

Wieder da! — opakování učiva 1. dílu

Wimmelbild — popis obrázku, činnosti a koníčky, opakování

Quiz — deutschsprachige Länder — kvíz znalostí o zemích, v nichž se mluví německy

Leseverstehen — E-Mail

Sprachbausteine — práce se slovní zásobou

Hörverstehen, Sprechen, Schreiben — opakování struktur a typů cvičení z 1. dílu

Fonetika: výslovnostní cvičení: *z, tz, ts*

Deutsche Erfindungen — realie, přiřazení obrázků a vynálezů, odhad — časová přímka

Mezipředmětové vztahy: zeměpis — německy mluvící země, informatika — práce s internetem, dějepis — německé vynálezy v průběhu staletí

E7 — Bei uns zu Hause

Témata, texty: *Mein Zuhause* — *Wie wohnen wir, Zimmer-Rap, Was kann man hier machen? Was ist im Haus?* — popis místností v domě, *Cooler Ideen* — neobvyklé způsoby bydlení, *Mein Traumzimmer*

Komunikace: popis domu a pokoje — vyjádření přání, jak by měl vypadat vysněný pokoj, čtení krátkých textů s porozuměním, popis činností, které děláme doma i jinde, poslech a čtení s porozuměním

Gramatika: předložky se 3. a 4. pádem (*an, auf, in, über, unter, neben, zwischen, hinter, vor*) ve spojení se 3. pádem — v odpovědi na otázku *Wo?*, také s přivlastňovacími zájmeny a záporem *kein*, užití sloves *stehen, hängen, liegen, sitzen*, časování některých sloves s odlučitelnou předponou (*aufräumen, abwaschen, einkaufen*)

Fonetika: výslovnostní cvičení: *sch, st, sp, tsch*

Mezipředmětové vztahy: občanská výchova — domov, rodina, multikulturní výchova — jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti, tolerance, vztahy mezi kulturami

E8 — Kleidung und Mode... Wetter

Témata, texty: *Sibylle und Mode, Was meinst du?, Adams Schrank* — oblečení, *Im Geschäft* — nakupování, zkoušení oblečení, *Anruf, Kleidungsrap, Jahreszeiten und Wetter* — slovní zásoba, *Mode in der Schule* — školní uniformy

Komunikace: popis oblečení, vyjádření názoru — co se mi líbí/nelíbí, souhlas či nesouhlas, rozhovory v obchodě (zkoušení oblečení, otázky na cenu), čtení s porozuměním

Gramatika: souvětí se spojkou *deshalb*, časování dalších nepravidelných sloves (*tragen, treffen, helfen, lesen*) i s odlučitelnou předponou (*fernsehen, aussehen* apod.), časování sloves *wollen* a *wissen*, předložky *für* a *ohne*, osobní zájmena ve 4. pádě, vazba *ich finde*

Fonetika: výslovnostní cvičení: *ei — ai, eu — äu, au*

Mezipředmětové vztahy: občanská výchova — komunikace v rodině a mezi vrstevníky, tolerance odlišných kulturních a etnických skupin, volba povolání — zvolit si cíl, snažit se ho dosáhnout, zeměpis — počasí, anglický jazyk — srovnání slovní zásoby na základě společného základu indoevropských jazyků

E9 — Meine Woche

Témata, texty: *Die Woche von Alex, Stundenplan, Neu in der Schule, Es war einmal..., Tagebuch, Märchenwelt* — pohádky bratří Grimmů, *Gestern bei Jonas, Carolinas Woche*

Komunikace: popis činností během týdne, orientace v rozvrhu hodin a vyjádření názoru na jednotlivé předměty (oblíbené, zajímavé, nudné apod.), vyprávění zážitku

Gramatika: préteritum sloves *sein* a *haben*, řadové číslovky, časové údaje, datum

Fonetika: výslovnostní cvičení — *w, v/f*

Mezipředmětové vztahy: občanská výchova — týdenní program, školní a mimoškolní aktivity, vztahy ve škole, anglický jazyk — vyučovací předměty, literatura — pohádky bratří Grimmů jako inspirace v literatuře

+Punkt 3

Témata, texty: *Im Jugendclub* — prezentace programu a nabídky klubu pro mladé, *Die Schuluniformen in Japan, Ein Interview zum Thema Schuluniformen*

Komunikace: čtení a poslech s porozuměním, vyprávění a shrnutí textu, diskuze, vyjádření vlastního názoru

E10 — Wie komme ich... ?

Témata, texty: *Herzlich willkommen in Prag! Mein Wohnort* — *Projekt, Wo ist Max? Wo bist du? Emilio hat heute keine Zeit, Corinas Nachmittag, Herr Wagner fragt nach dem Weg, Mein Schulweg, Das Leben in der Stadt und auf dem Lande*

Komunikace: popis bydliště a širšího okolí (město, vesnice), zeptat se na cestu a poskytnout informace o svém okolí, orientace podle jednoduchého plánu, vyjádřit své názory a představy o bydlení ve městě a na vesnici

Gramatika: některé předložky se 3. pádem (*aus, mit, von, zu*), užití předložek se 3. a 4. pádem v obou pádech (na otázky *Wo?* a *Wohin?*), rozkazovací způsob — pravidelná slovesa

Fonetika: výslovnostní cvičení — *p, t, k*

Mezipředmětové vztahy: zeměpis — Praha a její pamětihodnosti, občanská výchova — město a venkov

E11 — Gesund leben und fit sein

Témata, texty: *So ein Pech!, Was tut dir weh?, Welche Körperteile sind das?, Alles tut uns weh, Otto ist krank — rozhovory, Mein Traum, Gesund leben und fit sein, Freizeitaktivitäten von Teenagern — statistika, SMS-Nachrichten, Was darf man hier nicht machen?*

Komunikace: popis částí těla, vyjádření co bolí, rozhovory s lékařem, jednoduché telefonování, rozkazy a pokyny, říci, co se smí a nesmí

Gramatika: osobní zájmena ve 3. pádě, sloveso *tun*, a vazba *tut weh*, způsobové sloveso *dürfen*, rozkazovací způsob — nepravidelná slovesa a shrnutí, množné číslo některých podstatných jmen (párové části těla)

Fonetika: výslovnostní cvičení — *ng*

Mezipředmětové vztahy: biologie — lidské tělo, zdraví a nemoc, anglický jazyk — srovnání slovní zásoby

E12 — In den Ferien

Témata, texty: *In den Ferien, Reisekoffer, Chillen im Sommer, Gestern bei uns, Mark war mit Freunden im Schwimmbad, Was hat Stefan gestern gemacht?, Monika hat ihrer Freundin eine E-Mail geschickt, Wir fahren zur Schule..., Fahrtenrap, Am Schalter*

Komunikace: rozhovory o plánech na prázdniny, příprava cesty, vyprávění zážitku z dovolené a o tom, kam, čím a s kým jezdí lidé na dovolenou, koupě jízdenky u přepážky na nádraží

Gramatika: perfektivní pravidelných a některých nepravidelných sloves, další předložky se 3. pádem (*bei, nach*), systematizace předložek se 3. pádem (*aus, bei, mit, nach, von, zu*)

Mezipředmětové vztahy: zeměpis — orientace v plánu města, cestování, komunikace s turisty

+Punkt 4

Shrnutí a opakování všech dovedností na úrovni A1 podle SERRJ. Opakování gramatiky, aktivizace slovní zásoby.

Témata, texty: *Die Schweiz entdecken, Käsemanufaktur, Trip in die Alpen, Geocaching in Deutschland, Vorstellungsspiel, Meine Ferienpläne*

Komunikace: čtení a poslech s porozuměním, vyprávění a shrnutí textu, diskuze, dialogy, popis obrázků a fotografií, představení se, prezentace svých prázdninových plánů